

Núm. Exp.: 01 OOFF2020

Títol: Aprovar Ordenances Fiscals per a 2020 i successius

Document: Informe sobre les al·legacions presentades per Autoritat Portuària de Barcelona

Un cop aprovat provisionalment el Projecte de les Ordenances Fiscals per a 2020 i successius, pel Plenari de 25 d'octubre de 2019, s'obre un període d'exposició pública per poder presentar al·legacions que s'inicia el 29 d'octubre i finalitza l'11 de desembre de 2019.

Des de l'Autoritat Portuària de Barcelona i amb data de 10 de desembre de 2019, s'han rebut les següents al·legacions de les quals, l'equip tècnic sotasignat, seguint indicacions de l'equip de govern, informa tot seguit de si s'han estimat o no, total o parcialment:

I.- Plantejament:

I.1.- El Plenari del Consell Municipal de l'Ajuntament de Barcelona ha adoptat en data 25 d'octubre de 2019 l'acord d'aprovar provisionalment la modificació per a l'exercici de 2020 i successius de l'Ordenança fiscal núm. 1.1. relativa a l'Impost sobre béns immobles. Aquesta Ordenança, tal i com s'assenyala a la seva memòria explicativa, té entre els seus objectius incrementar el tipus impositiu del BICE del Port de Barcelona del 0,682% al 0,8%, la qual cosa suposa un augment de la pressió fiscal notable, en incrementar-se el tipus impositiu en l'entorn del 17%.

I.2.- Aquest increment afectarà totes les activitats que amb un títol d'ocupació es desenvolupen al Port de Barcelona, així com també a la pròpia Autoritat Portuària de Barcelona (APB en endavant) i volem, per mitjà les presents al·legacions i per les raons que es desenvoluparan, manifestar la nostra oposició a aquest increment, així com demanar que la quota del BICE Port de Barcelona sigui bonificat quan concorrin les circumstàncies singulars que igualment es posaran de manifest.

II.- Oposició a l'increment del tipus impositiu:

./..

II.6.- Tots aquests raonaments ens porten a concloure que el tipus impositiu del BICE hauria de ser igual al tipus mig, o si més no, inferior, en contra del que proposa l'Ordenança sobre la que s'al·lega, ja que en cas contrari es podria contravenir el principi d'igualtat tributària i contradir la normativa en matèria de la competència.

Aquesta al·legació NO S'ESTIMA, d'acord amb el que tot seguit s'exposa.

La proposta d'increment del tipus impositiu que s'aplica als béns immobles de característiques especials (BICES) s'ajusta a allò que determina la llei d'Hisendes Locals, concretament en relació al seu article 72, que determina que els municipis poden establir un tipus impositiu diferenciat per a aquests tipus de béns immobles sempre que no superi el límit de l'1,3%.

Per altra banda, l'Impost sobre Béns Immobles (IBI) és un tribut que no respon a la lògica de les taxes com a contraprestació econòmica per a la prestació d'un servei públic. En aquest cas, com també posa de manifest la normativa estatal (Llei d'Hisendes Locals) es tracta d'un impost directe, de caràcter real, que grava el valor dels béns immobles. Per tant, de la pròpia naturalesa del tribut es posa de manifest que l'impost grava una propietat immoble en base al seu valor, i no grava a un determinat individu o persona com a conseqüència de la prestació d'uns serveis públics municipals, ni tampoc es pot aplicar l'impost considerant les característiques personals dels subjectes passius.

D'altra banda, cal posar de manifest que la Direcció General de Tributs, en la seva resposta a la Consulta vinculant núm. V0503-15, de 9 de febrer de 2015 va tenir l'oportunitat d'aclarir que *"la modificació del tipus de gravamen de l'IBI no requereix de l'aprovació d'una memòria o de l'informe econòmic-financer als quals fa esment el consultant al seu escrit, cosa que sí succeeix per al cas de l'establiment de taxes, en virtut d'allò establert a l'article 25 TRLHL"*.

També els Tribunals de Justícia han tingut l'oportunitat de pronunciar-se sobre aquesta qüestió. Així, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, en Sentència núm. 1080/2011, de 25 d'octubre es refereix als requisits legalment previstos per a la modificació del tipus impositiu de l'IBI, en els següents termes: *"hemos de reiterar una vez más el criterio repetido en nuestra sentencia de 16 de diciembre de 1994 que se recoge en la desestimación municipal de las impugnaciones a la aprobación provisional de las Ordenanzas: establecidos los tipos diferenciados dentro de los límites legales, no cabe su enjuiciamiento por los Tribunales de Justicia, al tratarse del ejercicio de funciones soberanas o políticas, que tampoco exigen motivación ni razonamiento expreso alguno, al tratarse del ejercicio del poder tributario local, de acuerdo con la jurisprudencia del Tribunal Constitucional y el artículo 9.3 de la Carta de Autonomía Local de 15 de octubre de 1985 (poder de fijar las cuantías dentro de los límites de la ley). Por tanto, nuestro enjuiciamiento habrá de ceñirse a la regularidad del procedimiento formal de la adopción de los acuerdos"*

municipales y de su publicación y al ajuste a los repetidos límites legales, sin que quepa entrar a analizar las causas o criterios, ni la motivación o ausencia de la misma.

Ciertamente, esa libertad máxima dentro de los límites legales, ha de respetar el principio de interdicción de la arbitrariedad de los poderes públicos (artículo 9.3 de la Constitución), y así lo hemos venido repitiendo. Pero tal respeto no puede suponer la exigencia de una motivación o explicación expresa, sino que el uso de las facultades potestativas que la Ley de Haciendas Locales conceden a las Corporaciones (así, en el establecimiento o no de contribuciones especiales, en el reconocimiento de beneficios fiscales potestativos o facultativos y, en particular, en la fijación de tipos impositivos en los diferentes impuestos), al proceder directamente de la propia Ley no exigen tal motivación (a diferencia de los supuestos en que tal motivación es ineludible, por establecerla la propia Ley -caso de las cuantías de las tasas- o por resultar de la propia naturaleza de la decisión -caso del coeficiente de situación del IAE-).

En la mateixa línia es pronuncia el Tribunal Superior de Justícia de la Comunitat Valenciana, en Sentència núm. 38/1994, de 27 de gener, en la que es destaca que “els impostos són tributs que responen a la necessitat de cobrir uns pressupostos municipals i, dins d’ells, a sufragar despeses de naturalesa general, de forma que no cap la individualització d’uns ingressos en relació a unes despeses determinades”. I conclou que l’increment del tipus respon, *per se*, a l’interès públic municipal representat pels pressupostos generals i les necessitat públiques de finançament dels serveis municipals de forma que les afirmacions que es puguin fer d’arbitrarietat per l’increment del tipus impositiu “manquen de la mínima racionalitat i motivació”.

En relació al tipus impositiu específic a aplicar als BICES, cal posar de manifest que l’informe preceptiu del Consell Tributari de Barcelona determina que en relació a la proposta de modificació de l’ordenança fiscal de l’IBI no cal atribuir a la proposta formulada cap retret d’il·legalitat en ser expressió de la potestat dels ens locals per a establir els seus propis tributs i exercir-se dins de l’àmbit constitucionalment delimitat. Doncs bé, es modifiquen els tipus impositius sense que hi hagi il·legalitat en la mesura en què es realitza dins dels límits establerts en l’article 72 del TRLRHL.

Com ha hem assenyalat, fixar un tipus, és a dir, fer una elecció dins del ventall legal que et permet la Llei, forma part del poder tributari local (el Ple municipal, en representació de la sobirania popular del nostre municipi és sobirà – doctrina creada respecte a les Taxes-) i la necessitat de motivar l’ordenança es relativitza. El que la Llei no permet és l’arbitrarietat absoluta i, per tant, aquest canvi respecte al tipus impositiu compleix la normativa vigent:

- La Llei estableix els tipus diferenciats en funció dels usos cadastrals (tipologies constructives) i no, directament, sobre l’ús o utilitat econòmica que es deriva de l’immoble. La Constitució protegeix expressament l’habitatge (residencial) i, això, permet un tractament diferenciat respecte als BICES (que són immobles complexos d’ús especialitzat que tenen caràcter funcional unitari). En conseqüència, és evident que no són comparables els immobles urbans amb els BICES (responen a una classificació legal diferent perquè la seva naturalesa no és la

mateixa) i, per tant, el tractament diferenciat és, inclusivament, una exigència del principi d'igualtat (tractament diferenciat de les situacions que són desiguals).

- A més a més, el tipus general dels immobles urbans és únic i s'aplica a tots els immobles del nostre municipi, a excepció d'aquell 10% de immobles de major valor cadastral i ús no residencial que se'ls aplica un tipus incrementat, que a Barcelona, és de l'1%. El Port, de conformitat als arguments que esgrimeix, en tot cas s'hauria de comparar respecte a l'1% (perquè aquest té el sentit econòmic que invoca) i no respecte al 0,66 %.
- Per últim, les diferents classes de BICES de Barcelona tributen al 0,80 % i, realment, és a qui on hauria de referir la comparació si hagués un tractament discriminatori.

Finalment, a través de la següent taula es pot comprovar que els tipus impositius dels BICES de la ciutat de Barcelona es situen en nivells clarament inferiors a altres ciutats que disposen de port comercial.

Tipus impositius IBI, 2018

	Tipus impositiu general	Tipus impositiu específic Port
Málaga	0,4510	1,3000
València	0,7450	1,1000
Tarragona	0,9530	1,3000
Barcelona	0,7500	0,6820
Algeciras	0,7900	1,1500

III.- La necessària bonificació del BICE Port de Barcelona:

III.1.- La Llei reguladora de les hisendes locals, text refós aprovat pel Reial decret legislatiu 2/2004, preveu al seu article 74.3 que els ajuntaments *puguin regular bonificacions de fins el 90% de la quota íntegra de l'impost en favor de cada grup de béns immobles de característiques especials*, deixant a **cada ordenança** la capacitat d'especificar la durada, quantia anyal i la resta d'aspectes substantius i formals. Entenem que aquest precepte permet perfectament donar el tractament diferenciat que les superfícies a la que seguidament ens referirem reclamem.

Aquesta al·legació NO S'ESTIMA, d'acord amb el que tot seguit s'exposa.

El règim d'exempció en què es fonamentava el règim tributari del Port avui constitueix un supòsit de "no subjecció", la qual cosa, planteja un problema de competències perquè l'Ajuntament únicament pot declarar exempcions, essent l'Estat qui té atribuïda la competència material per a determinar què configura el padró d'aquest impost i quines superfícies restarien "no subjectes". La norma al convertir en supòsits de no subjecció allò que abans eren supòsits d'exempció va sostreure aquesta matèria de la decisió dels Ajuntaments, quina competència comença a partir del cens o padró posat a disposició per l'Estat a favor dels Ajuntaments. En aquest sentit, entre altres, la sentència del Tribunal Superior de Justícia d' Andalusia de 22/10/2014:

" (.../...) Especifica el apartado tercero del referido artículo 61 que " a los efectos de este impuesto, tendrán la consideración de bienes inmuebles rústicos, de bienes inmuebles urbanos y de bienes inmuebles de características especiales los definidos como tales en las normas reguladoras del Catastro Inmobiliario ", siendo indiscutido e indiscutible que el inmueble a que viene referida la liquidación en este caso cuestionada tiene la consideración de bien inmueble de características especiales.

Esa calificación no empece, desde luego, a la aplicabilidad a tal clase de bienes de los supuestos de no sujeción que contempla el mismo artículo 61, en su apartado quinto, entre los que se incluye, por lo que hace a las cuestiones aquí suscitadas, el de tratarse de carreteras, caminos, demás vías terrestres y de bienes del dominio público marítimo-terrestre e hidráulico, siempre que sean de aprovechamiento público y gratuito.

De este modo tras la modificación operada por la Ley 51/2002 nos encontramos ante un supuesto de no sujeción y no de exención.

La cuestión no es baladí, pues de ello depende que la competencia corresponda o no a los Ayuntamientos y, así, las SSTS 30 abril 2008 y 10 septiembre 2009 afirman que "la concesión o

reconocimiento de exenciones corresponde a la fase de gestión tributaria y ha de solicitarse por ello ante el correspondiente Ayuntamiento ", aclarando que ello no contradice la doctrina sentada en las SSTs 13 julio 14 diciembre 2000 , 2 febrero , 17 mayo y 18 julio 2002 , 14 febrero , 5 julio y 17 septiembre 2003 , 15 febrero 2005 y 11 abril 2007 , en las que se reconoció derecho a la exención con fundamento en el artículo 64.a) de la Ley 39/1988, de Haciendas Locales , aún partiendo de reclamaciones contra la inclusión de bienes en la relación de contribuyentes a efectos del Impuesto de Bienes Inmuebles, por haber llegado el litigio hasta dicho Alto Tribunal en situación procesal de reconocimiento por parte de la sentencia de instancia del derecho a la exención, sin que el motivo o motivos alegados permitieran otra cosa que confirmar la sentencia de instancia.

Al no encontrarnos ya, sin embargo, ante un supuesto de exención, sino de no sujeción, la apreciación de la concurrencia de tal supuesto no es ya cuestión perteneciente al ámbito de la gestión tributaria del impuesto, sino de la gestión catastral y, por ende, excede de las competencias de los Ayuntamientos...

(.../...) En similar sentido, Sentencia del Tribunal Superior de Justicia de Galicia (Sección 4ª) de 18 de marzo de 2008 , en la que se incide en la consideración de que " no sólo las circunstancias de titularidad son las que corresponde, en su caso, rectificar en un entorno administrativo diferente al municipal -en este caso la Gerencia Regional del Catastro de Galicia- sino también, cualesquiera alteraciones concernientes a los bienes inmuebles susceptibles de inscripción catastral, según se sigue del artículo 76.1 TRLRHL (LA LEY 362/2004), lo que constituye presupuesto de las competencias municipales referidas en el artículo 77, entre las que no se incluye la declaración de un bien como no sujeto al impuesto -a diferencia de las exenciones- lo que implica la necesidad, en el supuesto de producirse alteraciones, bien por cambio específico de destino, bien por cambio de titularidad merced a procedimiento expropiatorio a un particular o cualquier otra circunstancia, de poner en conocimiento de la Gerencia del Catastro los particulares necesarios, al objeto de que se tomen en consideración de cara a futuras liquidaciones municipales (artículos 75.3 y 76.1 TRLRHL) (...) con independencia de que la no sujeción postulada pudiera ser reconocida a partir de la rectificación catastral y, en coherencia con ello, apreciada bien en sede administrativa o jurisdiccional, toda vez que para el caso de la no sujeción al impuesto, y a diferencia de la exención (cfr. artículo 77.1 TRLRHL (LA LEY 362/2004)), no es precisa la previa declaración del Ayuntamiento al respecto " y Sentencias del mismo Tribunal (Sección 3ª) de 31 de marzo y 21 de abril de 2004 en las que, cuestionándose con ocasión de liquidaciones giradas por un Ayuntamiento por el concepto de Impuesto sobre Bienes Inmuebles la improcedencia de incluir bienes de dominio público marítimo sobre los que había de operar el supuesto de exención previsto en el artículo 64.a) de la Ley de Haciendas Locales , advierte que " la cuestión planteada por la apelante tiene un tratamiento más específico, por ser más bien propio de ella, en la fase de gestión catastral, debiendo instar, de ser ciertas sus afirmaciones, la correspondiente modificación de un dato catastral, en cuanto resultaría exigible una delimitación o deslinde superficial de las

parcelas y una comprobación de la categorización jurídica de las mismas ", añadiendo que " Entre tanto, han de considerarse válidas las liquidaciones impugnadas "

En definitiva, l'art. 74.3 del TRLHL diu: "3. Los ayuntamientos mediante ordenanza podrán regular una bonificación de hasta el 90 por ciento de la cuota íntegra del impuesto a favor de cada grupo de bienes inmuebles de características especiales. La ordenanza deberá especificar la duración, cuantía anual y demás aspectos sustantivos y formales relativos a esta bonificación."

Això permet establir o no una bonificació per alguna classe de BICES ("... cada grupo de inmuebles..."): Port, Autopistes, Centrals elèctriques,... però no permet crear una bonificació *ad hoc* i exclusivament respecte dels immobles titularitat de l'Autoritat Portuària. Acceptar el que es demana suposaria aprovar una bonificació que afectaria a tots els immobles inclosos en la categoria de BICES i resultaria contrari, doncs, a principis de justícia tributària.

Jordi Avala Rodueta

Gerent/de Presidència i Economia

Barcelona, 12 de desembre de 2019